সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

দশম শ্রেণীৰ বাবে

দ্বিতীয় ভাগ

অসমীয়া সাহিত্য চয়নিকা (নতুন)

(বাধ্যতামূলক)

পাঠ - ৭

ভাৰতীয় সংস্কৃতি

অংশ – ৫ (প্রশ্নোত্তৰ)

অংগৰাগ ভূঞা

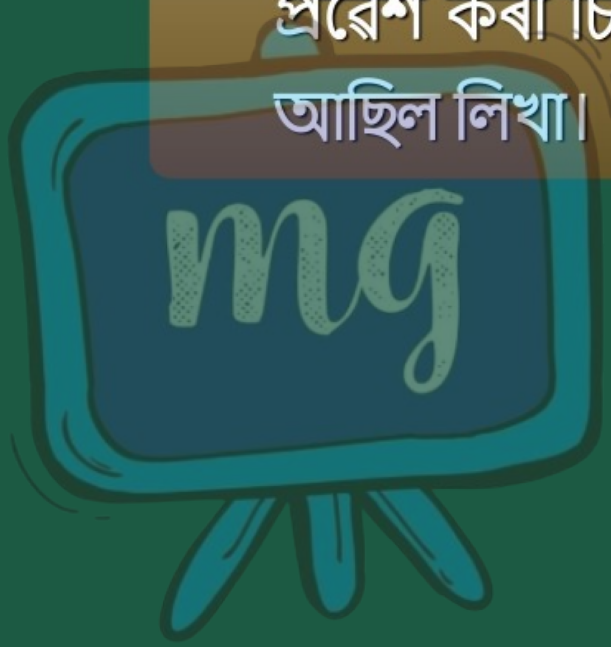

এটা খড়্গ থকা গঁড় অসমৰ সম্পদ,
এই গঁড় বধ কৰাজন অসমৰ বৈৰী।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

১৬। মোগল সম্ৰাট বাবৰৰ আমোলত ভাৰতত প্ৰৱেশ কৰা চিত্ৰকলাৰ নতুন ধাৰাটি কেনে আছিল লিখা।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উত্তৰঃ মোগল সম্ৰাট বাবৰৰ আমোলত ভাৰতত চিত্ৰকলাৰ এটি নতুন ধাৰাৰ প্ৰৱেশ ঘটে । এই নতুন চিত্ৰ শিল্পৰ মূলতে আছিল প্ৰচুৰ ব্যক্তিবোধ । এনে ধৰণৰ ব্যক্তিবাদী আৰ্টত জনজীৱন বা সমষ্টি জীৱনৰ কোনো সংবাদ নাছিল ।

ইয়াৰ লক্ষ্য আছিল ব্যক্তিৰ জীৱন প্ৰকাশ । ইয়াৰ জন্ম হৈছিল টাইমূৰ খাঁ আৰু চেংগীজ খাৰ ৰাজদৰবাৰত । যুগৰ প্ৰকৃতি অনুসৰি এই চিত্ৰকলা ব্যক্তিবাদী আৰু কঠোৰ হ'বলৈ বাধ্য হৈছিল । ইয়াত ভাৱ – প্ৰৱণতাৰ সলনি বিপুল উৎসাহ উদ্দীপনা আৰু প্ৰেৰণাৰ প্ৰকাশ ঘটিছিল ।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

১৭। উত্তৰ ভাৰতৰ সংগীতে কি নতুন বস্তু আমাৰ চকুত পেলায় বুলিছে?

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উত্তৰঃ উত্তৰ ভাৰতৰ সংগীতে এটি নতুন বস্তু আমাৰ চকুত পেলায় । সেই নতুন বস্তুটো হৈছে , গাম্ভীৰ্যৰ লগত ঠায়ে ঠায়ে প্ৰকাশিত উৰণীয়া ভাৱৰ সংযোগ ।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

১৮। ভাৰতীয় সংস্কৃতিত ইছলামৰ অৰিহণাৰ এটি টোকা যুগুত কৰা।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উত্তৰঃ ভাৰতীয় সংস্কৃতি এক সমন্বয়ৰ প্ৰতিভূ। ই সমিল – মিলৰ সংস্কৃতি । ভাৰতীয় সংস্কৃতিত ভাৰতত বসবাস কৰা বিভিন্ন জাতি , ধৰ্ম সম্প্ৰদায়ৰ দৰে ইছলামৰ অৰিহণাও অতি মন কৰিবলগীয়া । বিশেষকৈ ইছলামৰ ছুফিবাদ আৰু ভাৰতীয় শাস্ত্ৰ উপনিষদৰ মাজত এক অভূতপূৰ্ব মিল দেখা যায় । ইছলামীয় ভাস্কৰ্যই হিন্দু ভাস্কৰ্যক এক নতুন কাৰু কাৰ্য প্ৰদান কৰিছে। তাজমহল ইয়াৰ উৎকৃষ্ট নিদৰ্শন । ভাৰতৰ প্ৰচলিত চিত্ৰশিল্পৰ লগত ইছলামীয় চিত্ৰশিল্পৰ মিলন ঘটি ভাৰতীয় চিত্ৰশিল্পক এক অনন্য বৈচিত্ৰ্য প্ৰদান কৰিছে । বাজপুত আৰু মোগল সকলৰ আৰ্টত এক বৈচিত্ৰ্য দেখা যায় ।

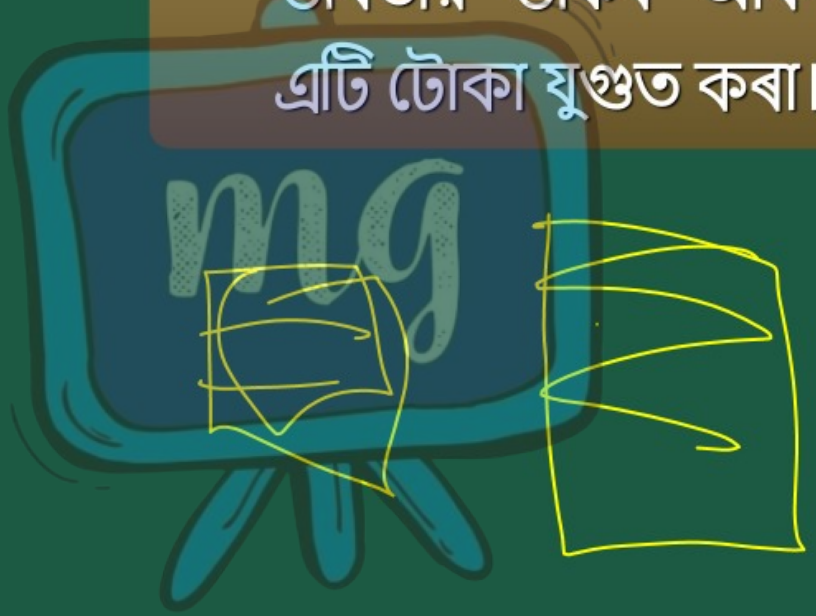
ইছলামীয় সাহিত্যৰ ভাৱধাৰাও ভাৰতীয় সাহিত্যত সংপৃক্ত হৈছে। এইদৰেই ভাৰতীয় সংস্কৃতিক ইছলামৰ অৰিহণাই আৰু অধিক জাতিষ্কাৰ কৰি তুলিছে।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

১৯। প্ৰাক্-মুছলিম যুগ আৰু মুছলিম যুগৰ ভাৰতীয় ভাস্কৰ্য আৰু শিল্পকলাৰ বিষয়ে এটি টোকা যুগুত কৰা।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উত্তৰঃ প্ৰাক্ মুছলিম যুগৰ ভাস্কৰ্য আৰু শিল্পকলাৰ নিদৰ্শন উত্তৰ ভাৰতত পোৱা যায় । মুছলিম সকলৰ আগমনৰ আগত সমগ্ৰ উত্তৰ ভাৰততে ভাস্কৰ্য আৰু শিল্পকলা যি ৰূপত আছিল সেই ৰূপৰ মিশ্ৰিত পৰিবৰ্তন হয় ঘাইকৈ উত্তৰ ভাৰতত ।

কাৰণ মুছলিম সকলৰ প্ৰভাৱ তথা ৰাজত্ব উত্তৰ ভাৰতত বিয়পি পৰিছিল আৰু প্ৰাক মুছলিম যুগত ভাৰতত থকা ভাস্কৰ্য আৰু শিল্পকলাৰ লগত মুছলিম ভাস্কৰ্য আৰু শিল্পকলাৰ মিলন ঘটি এক অপূৰ্ব ৰূপ লয় । সেই কাৰণেই উত্তৰ ভাৰতীয় ভাস্কৰ্য আৰু শিল্পকলা এক সমন্বয়ৰ বস্তু । এই ভাস্কৰ্য আৰু শিল্পকলাক অকল ইছলামীয় বা হিন্দু স্থানী বুলিব নোৱাৰি ।

সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

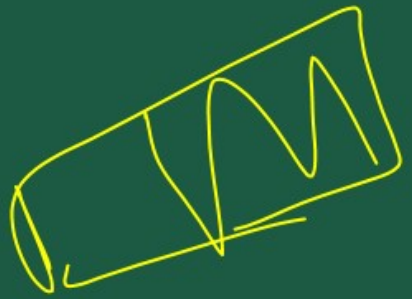
Under CSR Support by
ipca | Foundation

দাক্ষিণাত্যত মুছলমানৰ প্ৰভাৱ বা শাসন তেনেভাৱে নাছিল কাৰণেই প্ৰাক্ মুছলমান যুগৰ ভাস্কৰ্য আৰু শিল্পকলাৰ লগত মুছলমান যুগৰ ভাস্কৰ্য আৰু শিল্পকলাৰ সম্পৰ্ক স্থাপিত হোৱা নাছিল। ইয়াৰ ভাস্কৰ্য আৰু শিল্পকলাত প্ৰাক মুছলমান যুগৰ ৰূপ প্ৰায় থাকি গ'ল আৰু সেইবোৰত একোটা নিজস্ব বিচাৰ পদ্ধতি দেখিবলৈ পোৱা যায়।

ই ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ বৈচিত্ৰ্যকে ৰঙীণ কৰি তুলিছে। দাক্ষিণাত্যৰ ভাস্কৰ্যত কোণ আৰু সৰল ৰেখাৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱ সৰহ। গঠনৰ বিশালতা হৈছে ইয়াৰ আন এক বৈশিষ্ট্য। ইয়াৰ প্ৰত্যেকটো ভংগীমাই সুকীয়া সুকীয়া। উদাহৰণস্বৰূপে কাঞ্জিভৰাম মন্দিৰৰ কথা ক'ব পাৰি। এই মন্দিৰত অন্ততঃ এহেজাৰটা স্তম্ভ আছে।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

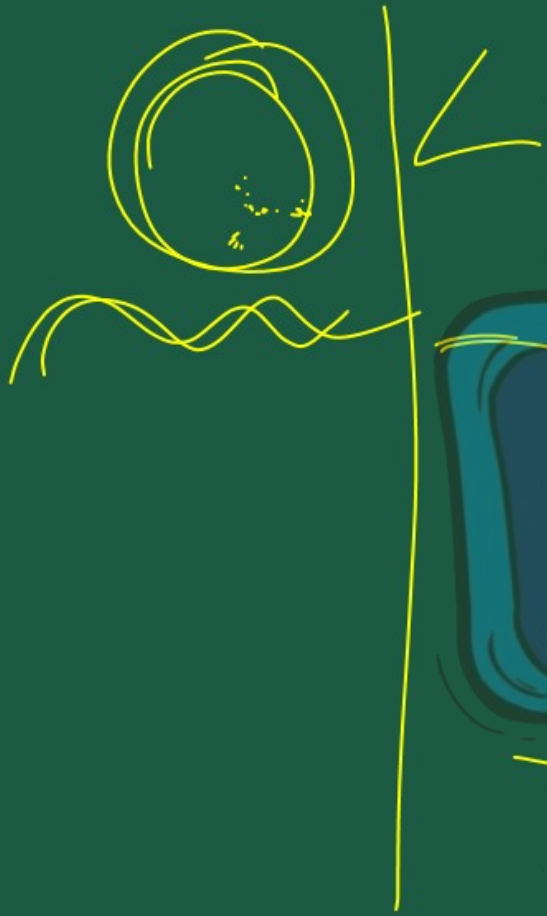
Under CSR Support by
ipca | Foundation

ইয়াৰ স্তম্ভৰ আৰ্হি বা ভাস্কর্য ইটোৰ লগত সিটোৰ মিল নাই । এইবোৰৰ সাজ – সজ্জাৰ জাকজমকতা আৰু প্রকৃতিৰ বিশালতাই সকলোকে অভিভূত কৰি তোলে । প্রাক্ মুছলিম যুগৰ জীৱনৰ প্রাচুর্যৰ কথা অজন্তাৰ শিল্পকলা অর্থাৎ চিত্রসমূহত প্রকাশ পাইছে । শিশু , পুৰুষ , মহিলা , বিবিধ ভংগিমাত সকলোবোৰ একে ঠাইতে অংকিত হৈছে । জীৱনৰ প্রাচুর্যই যেন শিল্পীক মতলীয়া কৰি তুলিছে । চিত্রসমূহৰ ভাৱ বস্তুৰ সামঞ্জস্যৰ মাজতো বাস্তৱৰ অখণ্ডতাৰ কথা পাহৰি যোৱা নাই । শিল্পীৰ শিল্পজগত আৰু বাস্তৱ জীৱনৰ মাজত এক সুন্দৰ সমন্বয় স্থাপিত হৈছে ।

সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উত্তৰ ভাৰতৰ অর্থাৎ মুছলমান যুগৰ ভাস্কর্য দাক্ষিণাত্যৰ ভাস্কর্যৰ লগত নিমিলে । উত্তৰ ভাৰতীয় ভাস্কর্যত বৃত্ত আৰু বক্ৰৰেখাৰ প্রাদুর্ভাৱ বেছি । এই অঞ্চলৰ মন্দিৰবোৰত ইছলামীয় ভাস্কর্যৰ প্রভাৱ ভালেখিনি দেখা যায়।ই আচলতে সংহতিৰ ভাস্কর্য । ইয়াৰ শোভা সমন্বয় আৰু গঠনৰ সুক্ষমতাৰ জৰিয়তে প্রকাশ পাইছে । দাক্ষিণাত্যৰ দৰে কাৰু-কার্যৰ বিশালতাৰ সহায়ত নহয় । গঠনৰ সৰলতা আৰু সূক্ষমতা হৈছে ইছলামীয় ভাস্কর্যৰ মূল সম্পদ ।

মুছলিম যুগৰ চিত্র শিল্পৰ মূলতে আছিল প্রচুৰ ব্যক্তিবোধ । এনে ব্যক্তিবাদী শিল্পকলাত জনজীৱন বা সমাজ জীৱনৰ কোনো সংবাদ নাছিল ।

ইয়াৰ লক্ষ্য আছিল ব্যক্তিৰ জীৱন প্ৰকাশ । গতিকে যুগৰ প্ৰকৃতি অনুসৰি মুছলিম যুগৰ এই শিল্পকলা ব্যক্তি বাদী আৰু কঠোৰ হ'বলৈ বাধ্য হৈছিল । ইয়াত ভাৱ – প্ৰৱণতাৰ সলনি বিপুল উৎসাহ – উদ্দীপনা , প্ৰেৰণাৰ প্ৰকাশ ঘটা দেখা যায় ।

এইদৰে প্ৰাক্ মুছলিম আৰু মুছলিম যুগৰ ভাৰতীয় ভাস্কৰ্য আৰু শিল্পকলা স্বকীয় বৈশিষ্ট্যৰে উজ্জ্বল আছিল ।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

২০। ব্যাখ্যা কৰা —

(ক) সংস্কৃতিৰ অবিচ্ছিন্ন ধাৰাই হৈছে ভাৰতীয় জীৱনৰ মূল সম্পদ।

সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উত্তৰঃ উক্ত কথাষাৰ আমাৰ পাঠ্যপুথিত সন্নিবিষ্ট হেম বৰুৱাৰ দ্বাৰা ৰচিত 'ভাৰতীয় সংস্কৃতি' নামৰ পাঠটিৰ পৰা তুলি দিয়া হৈছে।

ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ সমন্বয়াত্মক বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে ক'বলৈ গৈ লেখকে এনেদৰে মন্তব্য কৰিছে। ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ প্ৰবাহ অতীতৰ পৰাই নিৰৱচ্ছিন্নভাৱে বৈ আহিছে। একালত ভাৰতবৰ্ষত অতি উচ্চ থলুৱা অনাৰ্য সংস্কৃতিৰ পয়োভৰ ঘটিছিল। বহিৰাগত আৰ্যসকল আহি উচ্চ সংস্কৃতিসম্পন্ন অনাৰ্যসকলৰ ওপৰত ৰাজনৈতিক প্ৰভুত্ব স্থাপন কৰিছিল। কিন্তু সংস্কৃতিৰ ক্ষেত্ৰত আৰ্যসকলো থলুৱা সুস্থ – সবল সাংস্কৃতিক জীৱন প্ৰবাহত একেধাৰে বৈ যাবলৈ বাধ্য হৈছিল।

আর্যসকল আহি ভাৰতবর্ষত আর্য সংস্কৃতিৰ বৰঘৰ সাজিছিল যদিও পূৰ অনার্য সংস্কৃতিকেই তেওঁলোকে মূল ভেটিৰূপে গ্রহণ কৰিছিল । পৰৱর্তী কালতো ভাৰতলৈ ভিন ভিন সংস্কৃতিসম্পন্ন নানা জাতি – গোষ্ঠীৰ আগমন ঘটিছিল । প্রত্যেকেই পূর্বৰে পৰা চলি অহা ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ নানা উপাদানেৰে এই প্রবাহটোক পৰিপুষ্ট কৰিছিল ।

কোনো বহিৰাগত জাতি – গোষ্ঠীৰ সাংস্কৃতিক পৰম্পৰাই ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ মূল প্রবাহটোক কেতিয়াও অস্বীকাৰ কৰিব পৰা নাছিল ।

ভাষা , সাহিত্য , স্থাপত্য , ভাস্কর্য , সংগীত , চিত্রকলা , দর্শন আদি সংস্কৃতিৰ ভিন ভিন উপাদান সমূহ এনেদৰে সমন্বয়াত্মক আদর্শেৰে যুগে যুগে পৰিপুষ্ট হৈ ভাৰতীয় সংস্কৃতিক এক বৈচিত্র্যপূর্ণ আৰু মহীয়ান সংস্কৃতিৰূপে গঢ়ি তুলিছিল ।

(খ) ভাৰতৰ বুৰঞ্জী হৈছে ৰাজ্যৰ উত্থান-পতন, ভঙা-গঢ়াৰ সবিশেষ বুৰঞ্জী।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উত্তৰঃ প্রদত্ত কথাফাঁকি আমাৰ পাঠ্যপুথিত সন্নিবিষ্ট হেম বৰুৱাৰ দ্বাৰা ৰচিত ' ভাৰতীয় সংস্কৃতি ' পাঠটোৰ পৰা তুলি দিয়া হৈছে । ভাৰতৰ বুৰঞ্জীৰ বিষয়ে এটি ধাৰণা দিবলৈ যোৱাৰ প্রাৰম্ভতে লেখকে এই কথাষাৰৰ অৱতাৰণা কৰিছে ।

ভাৰতীয় সংস্কৃতি বিৰাট এক সমন্বয়ৰ সংস্কৃতি । নানা জাতি – উপজাতি , সভ্যতা , কৃষ্টি আদিৰ বিচিত্র মিলন ঘটিছে এই ভাৰতভূমিত । সময়ৰ লগে লগে ভাৰতবাসীৰ সামাজিক , ৰাজনৈতিক , অর্থনৈতিক জীৱন যাত্রাৰ প্রণালী সলনি হৈছে । এই সকলোবোৰ পৰিৱর্তন যুগে যুগে প্রকাশিত হৈ আহিছে যদিও অতীতৰ বহুতো জ্বলন্ত দৃষ্টান্ত অতি সজাগতাৰে ধৰি ৰাখিছে ভাৰতীয় বুৰঞ্জীয়ে ।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উত্থান – পতন হৈছে মানুহৰ জীৱনৰ অবিচ্ছেদ্য অংগ । ইটোৰ পিছত সিটো মানৱ গোষ্ঠীৰ আগমন বা অভিযান , বিভিন্ন পৰিয়ালৰ শাসনভাৰ গ্ৰহণ আদি ঘটনাৰে ভাৰত বুৰঞ্জীৰ পৃষ্ঠা ভাৰাক্ৰান্ত । ভাৰতীয় সভ্যতাৰ প্ৰথম চিনাকি হিচাপে সগৌৰৱে হৰপ্পা আৰু মহেঞ্জোদাৰোৰ কথা ক'ব পাৰি । এই সংস্কৃতিয়ে আমাক এটা আৰ্য পূৰ্ব যুগৰ ইংগিত দিয়ে । সেই সংস্কৃতি , কালৰ গৰাহত নষ্ট হৈছিল যদিও একেবাৰে ধ্বংস হৈ যোৱা নাছিল আৰু সেই অবিনাশী আৰ্হিকে ভেটি কৰি আৰ্যসকলে পাছৰ যুগত এটা নতুন সংস্কৃতিৰ সূচনা কৰিছিল ।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

হয়তো বর্তমান এনেবোৰ কথা প্ৰকাশ কৰাই কঠিন হ'লহেঁতেন যদিহে আমাৰ বুৰঞ্জীত এইবোৰ আগতে অন্তর্ভুক্ত কৰি থোৱা নহ'লহেঁতেন । এই ভাৰতৰ বুৰঞ্জীতে লিপিবদ্ধ হোৱা এই ভঙা, পতা, গঢ়াৰ কাহিনীৰ কথা ব্যক্ত কৰাৰ প্ৰসংগৰে লিখকে এইদৰে হৈছে ।

(গ) সকলো আৰ্টৰ মূলতে দুটা বিপৰীত পন্থাই কাম কৰা দেখা যায়।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উত্তৰঃ প্রদত্ত কথাফাঁকি আমাৰ পাঠ্যপুথিত অন্তর্গত হেম বৰুৱা বিৰচিত 'ভাৰতীয় সংস্কৃতি ' পাঠটোৰ পৰা বুটলি অনা হৈছে।

কলাশিল্পৰ প্রকাৰ, আৰু কলাশিল্পই যে ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ এক বিৰাট অংশ আগুৰি আছে তাকে ক'বলৈ গৈ উক্ত কথাষাৰৰ অৱতাৰণা কৰিছে।

সকলো বস্তু সৃষ্টিৰ আঁৰত একোটা আর্ট বা কলা থাকে। নিখুঁত বস্তুৰ সৃষ্টি হলে কলা নিখুঁত হয় আৰু অসামঞ্জস্যতাই খামখেয়ালি কলাৰ সৃষ্টি কৰে। সকলো আর্টৰ মূলতে দুটা বিপৰীত পন্থাই কাম কৰে। এটাৰ উদ্দেশ্য আৰু কার্য জাকজমকতাৰ সৃষ্টি আৰু আনটোৰ উদ্দেশ্য সংযম আৰু আড়ম্বৰহীনতা।

এটাই বাহ্যিক আড়ম্বৰৰ জৰিয়তে প্ৰকাশ বিচাৰে আৰু আনটোৱে আমাৰ অন্তৰাত্মক স্পৰ্শ কৰি অভিভূত কৰে । প্ৰথমটোৱে বিৰাট পটভূমিৰ অৱতাৰণা কৰে আৰু দ্বিতীয়টোৱে পৰিমিতিৰ পৰিচয় দিয়ে । এক কথাত ক'বলৈ গ'লে প্ৰথমটোৰ বহির্জাগতিক প্ৰসাৰন আছে ; দ্বিতীয়টোৰ নাই । কিন্তু দুয়োটাৰ সংমিশ্ৰণৰ ফলতহে সমাজৰ প্ৰতিবিম্ব প্ৰতিফলিত হয় ।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

ভাষা-বিষয়ক :

১। সন্ধি ভাঙা —

সংস্কৃতি, সমন্বয়, সম্বন্ধ, ভাৰাক্রান্ত, সন্মত।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উত্তৰঃ

সংস্কৃতি = সম্ + কৃতি

সমন্বয় = সম্ + অন্বয়

সম্বন্ধ = সম্ + বন্ধ

ভাৰাক্রান্ত = ভাৰ + আক্রান্ত

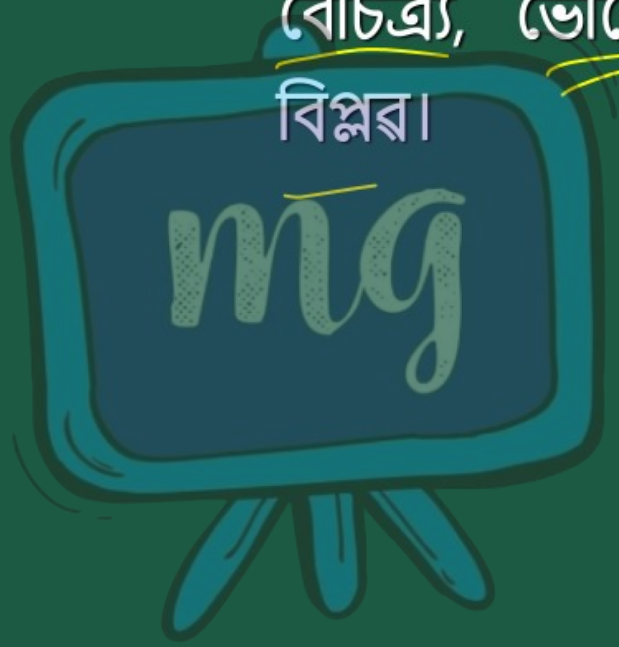
সম্মত = সম্ + মত

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

২। বিশেষ্য বা বিশেষণলৈ নিয়া —

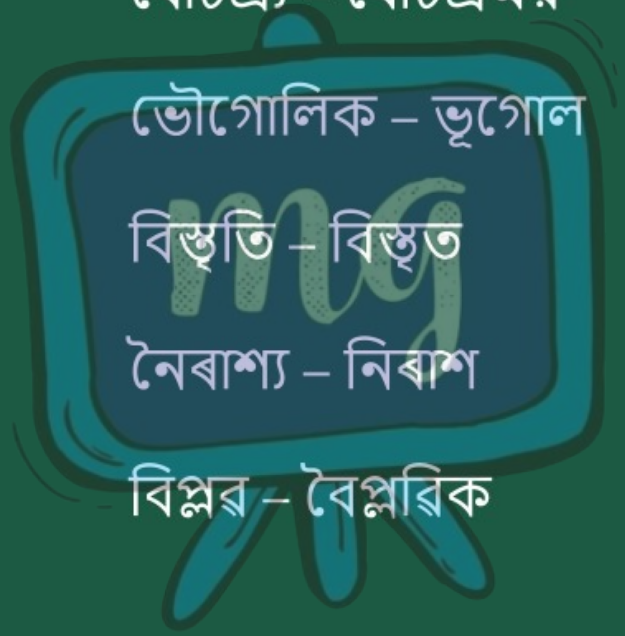
বৈচিত্র্য, ভৌগোলিক, বিস্তৃতি, নৈৰাশ্য, বিপ্লৱ।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উত্তৰঃ

বৈচিত্র্য – বৈচিত্রময়

ভৌগোলিক – ভূগোল

বিস্তৃতি – বিস্তৃত

নৈৰাশ্য – নিৰাশ

বিপ্লৱ – বৈপ্লৱিক